

Zásady péče o drobné vodní ekosystémy

1. Za **drobné vodní ekosystémy** můžeme považovat **prameniště, studánky, potoky a tůně**.
2. Docela určitě ve všech případech lze považovat za pozitivní počínání **sbírání komunálního odpadu**, který se bohužel v okolí vod hojně vyskytuje, zejména kolem vodních toků pod městy a vesnicemi. Zde lze doporučit spolupráci s Českým svazem ochránců přírody, který v rámci programu Clean up the World! poskytuje pytle na odpad a řadu dalších informací.
3. V **případě potoků** doporučuji **příliš nezasahovat do koryta** a ponechat listí, větve a další přirozené náplavy na místě, pouze lze odstraňovat třeba větší množství smrkových větví jako zbytků po těžbě. Pokud se na opravdu malých tocích dělají různé tůňky a přehrážky, neměly by tvořit významnou překážku pro ryby při migraci proti proudu. Do potoků zkrátka zasahujeme co nejméně. Napadané větve a kmeny do přírodě blízkých potoků totiž patří. Působí příznivě na členitost koryta (nad takovým kmenem se například vytvoří často jemné náplavy vhodné třeba pro kriticky ohrožené mihule potoční), tvoří úkryty pro vodní živočichy a jejich tlející hmota slouží za potravu některým bezobratlým.
4. **Ze studánky je dobré vytáhnout větve a šišky**. Listí z nich nevybírejte úplně (tvoří potravní základnu drobným živočichům), pokud jsou již hodně zanesené tak vyberte pouze část a dejte ho do nádoby s vodou, uvidíte drobné živočichy, kteří v něm žijí. Poté je opatrně vypusťte zpět do studánky. **Nemusíte studánku čistit až na tvrdé dno!** Pokud je v ní bahno, pokuste se ho odstranit a postupujte stejně jako v případě listí. (Ono většinou je to totiž tak, že nahoře je listí a pod ním bahno.) Pokud je taková studánka nějakým způsobem upravená, má stříšku, je obložená kamenem apod., snažte se tyto drobné stavby udržovat stejným způsobem.
5. **Prameniště** jsou velice často na podmáčených plochách bez viditelných vodních ploch. **Lze v nich**, pokud nám to ovšem dovolí únosnost terénu, **vytvořit studánku**. Ale pozor! Nejdříve je nutné zjistit, zda v prameništi nerostou nějaké chráněné a vzácné rostliny, případně zda zde nežijí živočichové, které bychom naším počínáním mohli navzdory dobrému úmyslu ohrozit. Taková studánka by měla být **mělká**, aby příliš neodvodnila okolí, a může být **obložená kamenem, podobně jako kousek odtokového koryta, které z ní bude vytékat**.
6. Ve všech výše uvedených případech zkuste bedlivě pozorovat **živočichy vázané na vodní prostředí**. Pro jejich „ulovení“ si vezměte sebou větší akvaristickou sítku. Pro vlastní pozorování určitě využijete skleněnou misku a pinzetu, a pro určení také jednoduchý klíč.
7. **Nejen v lesích je možné kromě péče o stávající vodní ekosystémy také vytvářet nové!** Jedná se o tůně a drobné nádrže. Můžete je vybudovat klidně i na Vaší zahradě. Nezbytná je samozřejmě vždy domluva s vlastníkem pozemku. Při těchto úvahách si promyslete, zda máte k dispozici dostatek vody po celý rok, ať už podzemní, dešťové nebo povrchové třeba z blízkého potoka. Pokud se má Vaše **tůňka** stát domovem vodních rostlin a živočichů, měla by mít **pozvolné břehy, proměnlivou hloubku** (dostatek mělkých míst i hlubší část, klidně s více než 1 metrem sloupce vody). Zkuste ji osázet jen velice skromně našimi původními druhy rostlin, jako jsou rákos nebo orobinec, a sledujte, jak ji budou osidlovat nejrůznější druhy hmyzu a dalších bezobratlých živočichů, případně obojživelníci a plazi. V letních měsících přiláká jako zdroj vody také ptáky a některé savce. Proto musí mít pozvolný břeh, aby se z ní nestala past pro suchozemská zvířata.

Autorem metodiky je Ing. Martin Dušek. Autor se již 10 let zabývá ochranou a revitalizací vodních systémů.